

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ**

Назва освітнього компонента <i>Нормативний/вибірковий</i>	Навчальна практика (з фаху) Нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр 051 Економіка Освітня програма «Економіка та бізнес»
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2022-2023/ 6 семестр / 3 курс
Науково-педагогічний працівник	Постол А.А.
Профайл НПП	
Контактний тел.	+380503228550
E-mail:	Postol_Anatolij@mspu.edu.ua
Сторінка освітнього компонента в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5223
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Програму освітнього компоненту «Навчальна практика (з фаху)» складено відповідно до освітньої програми «Економіка та бізнес».

Практична підготовка здобувачів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького є важливою складовою підготовки висококваліфікованих кадрів.

Нормативне забезпечення проведення практик:

- Закон України про вищу освіту.
- Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. № 1244).
- Освітньо-професійна програма «Економіка та бізнес» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка.
- Навчальний план спеціальності 051 Економіка освітньої програми «Економіка та бізнес».
- Положення про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів в Україні Міністерства освіти і науки України (наказ №351 від 20.12.1994р.).
- Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.
- Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.
- Положення про академічну доброчесність у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.
- Положення про запобігання академічного плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.
- Програма практики для здобувачів освітньої програми «Економіка та бізнес».
- Графік освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Метою проходження навчальної практики (з фаху) є оволодіння здобувачами сучасних методів, форм організації праці у галузі, формування одержаних у закладі вищої освіти знань, умінь, навичок та професійних компетентностей для прийняття самостійних рішень під час роботи у реальних підприємствах, необхідність потреби систематичного оновлення знань та застосовування їх у практичній діяльності.

– Практична підготовка здобувачів передбачає безперервність та послідовність набуття необхідних практичних навичок та професійних компетентностей, програмних результатів відповідно до освітньо-професійної програми «Економіка та бізнес».

Завдання практики:

- засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних положень щодо сутності витрат і результатів виробництва та їх зіставлення між собою;
- вміння аналізувати фінансово-господарський стан підприємства на основі облікових даних з метою своєчасного прийняття правильних управлінських рішень;
- формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок кількісного оцінювання явищ та процесів на народногосподарському рівні, зокрема для розробки обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення діяльності досліджуваного об'єкта, оволодіння методами узагальнення та аналізу інформації;
- вивчення суті та форм ведення бізнесу в сфері послуг, принципів вибору певного виду підприємницької діяльності в сфері послуг, оволодіння новітніми управлінськими підходами та застосування сучасних науково-технічних досягнень в процесі ведення підприємництва в сфері послуг;
- вміння обґрунтовувати і приймати управлінських рішень, характеристики структури і напрямків діяльності підприємства, розробка і реалізації плану його розвитку, аналіз і узагальнення результатів виробничо-господарської і комерційно-фінансової діяльності, опрацювання пропозицій щодо підвищення ефективності заходів господарювання і контролю за їх здійсненням при зміні ситуації у ринковому середовищі;
- розуміння логістичної стратегії підприємства (аналіз складових логістичної стратегії підприємства, класифікація логістичних стратегій), ознайомлення з функцією «організування» в системі логістичного управління;
- оволодіння практичними навичками здійснення аналізу процесів, що відбуваються на виробництві, самостійно виконувати техніко-економічні розрахунки та обґрунтовувати параметри раціональної організації виробничих систем;
- засвоєння теоретичних засад стратегічного планування, оволодіння навичками та інструментарієм стратегічного аналізу і формування стратегій підприємства;
- формування у здобувачів сучасного економічного мислення та системи знань щодо загальних закономірностей розвитку сучасних фінансових і грошово-кредитних відносин.

Результати практики. Програма навчальної практики (з фаху) передбачає планове засвоєння здобувачами практичних навичок та здобуття професійних компетентностей, застосування у реальних умовах теоретичних знань, отриманих під час вивчення освітніх компонентів професійної підготовки за освітньо-професійною програмою «Економіка та бізнес».

Тривалість практики регламентується стандартом вищої освіти, освітньо-професійною програмою «Економіка та бізнес» та графіком освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

1. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компоненту

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та

невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

4. Програмні результати навчання

РН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

РН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

РН16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

РН19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

РН22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах в бізнес-середовищі.

РН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	практична підготовка	самостійна робота
Кількість годин	-	-	30	60

6. ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

- Жодні форми порушення академічної доброчесності.
- Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені лабораторні, практичні або семінарські заняття протягом двох тижнів.
- Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю («Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького»).
- Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати залік з даного освітнього компоненту («Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького»).

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
2	Ознайомлення з підприємством та складання календарного плану проходження практики	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Практична підготовка (2 год.) Самостійна робота (- год.)	1-53	Виконати індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій	-	Впродовж першого тижня практичної підготовки
6	Економіка праці та інноваційна діяльність	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Практична підготовка (2 год.) Самостійна робота	1-53	Виконати індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій	-	Впродовж першого тижня практичної підготовки

		(4 год.)				
8	Основи бізнесу	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Практична підготовка (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-53	Виконати індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій	-	Впродовж першого тижня практичної підготовки
8	Економіка підприємства	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Практична підготовка (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-53	Виконати індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій	-	Впродовж першого тижня практичної підготовки
6	Логістика	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Практична підготовка (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1-53	Виконати індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій	-	Впродовж першого тижня практичної підготовки
6	Організація виробництва	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Практична підготовка (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1-53	Виконати індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій	-	Впродовж першого тижня практичної підготовки

10	Облік та статистика	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Практична підготовка (4 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-53	Виконати індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій	-	Впродовж другого тижня практичної підготовки
8	Потенціал і планування підприємства	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Практична підготовка (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-53	Виконати індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій	-	Впродовж другого тижня практичної підготовки
8	Стратегія підприємства	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Практична підготовка (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-53	Виконати індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій	-	Впродовж другого тижня практичної підготовки
10	Аудиторська діяльність	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Практична підготовка (4 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-53	Виконати індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій	-	Впродовж другого тижня практичної підготовки

8	Управління витратами	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Практична підготовка (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-53	Виконати індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій	-	Впродовж другого тижня практичної підготовки
10	Фінанси, гроші та кредит	Лекція (- год.) Практичне заняття (- год.) Практична підготовка (4 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-53	Виконати індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій	-	Впродовж другого тижня практичної підготовки

7.3 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Ознайомлення з підприємством та складання календарного плану проходження практики	Ознайомлення з базою практики (бесіди з адміністрацією, спеціалістами). Складання індивідуального плану роботи на час проходження практики. Проходження інструктажу по техніці безпеки.
Економіка праці та інноваційна діяльність	Трудові ресурси і трудовий потенціал. Соціально-трудові відносини як система. Соціальне партнерство. Організація праці. Ефективність та продуктивність праці. Політика доходів та рівень життя. Інноваційна політика підприємства. Управління інноваційними процесами. Управління інноваційним розвитком підприємства. Фінансування інноваційної діяльності. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності.
Основи бізнесу	Організаційні засади створення бізнесу. Форми організації бізнесу. Фінансове забезпечення бізнесу. Інфраструктура бізнесу. Основи управління персоналом у бізнесі. Організація роботи з інформацією. Організація укладання

	<p>угод. Захист комерційної таємниці. Страхування та управління ризиками в бізнесі. Ділова етика в бізнесі. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності. Виробнича підприємницька діяльність. Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва. Підприємництво у сфері надання кредитно-фінансових послуг. Мале підприємництво в Україні. Міжнародне підприємництво. Менеджмент в підприємницькій діяльності. Маркетинг в підприємницькій діяльності. Планування підприємницької діяльності. Сутність планування підприємницької діяльності. Фінансування підприємницької діяльності. Оподаткування підприємницької діяльності. Державне регулювання підприємницької діяльності. Конкуренція та конкурентоспроможність у підприємстві.</p>
Економіка підприємства	<p>Підприємство як суб'єкт господарювання. Підприємницька діяльність суб'єктів господарювання. Управління підприємствами. Персонал проекту. Матеріальні та нематеріальні активи. Оборотні фонди і обігові кошти. Інвестиції: формування, використання, ефективність. Інноваційні процеси. Техніко-технологічна база підприємства. Організація виробництва: принципи, типи, методи й форми. Інфраструктура підприємства. Регулювання, прогнозування та планування діяльності підприємства. Виробництво, якість, конкурентоспроможність продукції та послуг. Продуктивність, мотивація та оплата праці. Поточні витрати та ціни на продукцію. Фінансово-економічні результати та інтегральна ефективність діяльності. Економічна безпека підприємства. Реструктуризація та санація підприємств й організацій. Банкрутство й ліквідація підприємства (організації).</p>
Логістика	<p>Об'єкти логістичного управління та логістичні операції. Логістична діяльність та логістичні функції. Логістичний менеджмент в системі загального менеджменту. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками у сфері виробництва. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками у сфері обігу. Логістичний підхід до обслуговування споживачів. Склад і транспорт в логістиці. Економічне забезпечення логістики. Глобалізація процесів логістики.</p>

Організація виробництва	Підприємства та їх об'єднання як об'єкт організації в сучасних умовах господарювання. Виробничий процес і його складові. Організаційні типи виробництва. Організація виробничого процесу у часі. Організація виробничого процесу у просторі. Організація оплати праці на підприємстві. Поточе та автоматизоване виробництво. Організаційно-виробниче забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції.
Облік та статистика	Методологічні основи статистики. Статистичне спостереження. Зведення і групування. Система статистичних показників. Середні величини. Статистичні графіки і таблиці. Статистичне вивчення варіації і форми розподілу. Вибіркове спостереження. Ряди динаміки. Індекси. Кореляційний аналіз. Бухгалтерський облік: його суть та значення. Предмет і метод бухгалтерського обліку. Система рахунків і подвійний запис. Класифікація рахунків. Облік основних господарських процесів. Облік основних засобів. Облік нематеріальних активів. Облік запасів. Облік фінансових інвестицій. Облік грошових коштів, розрахункових і кредитних операцій. Документація і інвентаризація, оцінка і калькуляція. Облікові реєстри, форми бухгалтерського обліку. Фінансова (бухгалтерська) звітність.
Потенціал і планування підприємства	Сутнісна характеристика потенціалу підприємства. Формування потенціалу підприємства: поняття і загальна модель. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства. Трудовий потенціал та його оцінка. Оцінка вартості бізнесу. Персонал і оплата праці. Виробнича інфраструктур. Витрати виробництва. Фінансове планування і контроль на підприємстві. Планування і контроль оновлення. Організаційно-технічний розвиток. Бізнес-планування.
Стратегія підприємства	Стратегія підприємства: поняття, еволюція концепції. Формування місії та цілей підприємства. Аналіз зовнішнього середовища підприємства. Аналіз стратегічного потенціалу підприємства. Стратегії бізнесу підприємства. Корпоративна (загальна) стратегія підприємства. Стратегія диверсифікації підприємства. Стратегія зовнішнього розвитку підприємства. Альтернативність у стратегічному виборі. Функціональна стратегія підприємства. Декомпонування корпоративної стратегії. Стратегічні аспекти у функціональних сферах діяльності підприємства. Методи формування стратегії розвитку підприємства. Стратегічний контекст підприємства. Стратегія диверсифікації. Цінові стратегії. Стратегія зниження собівартості продукції. Сучасний стан і перспективи

	розвитку стратегічного управління в Україні.
Аудиторська діяльність	Сутність і предмет аудиту. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю. Планування аудиту. Аудиторські докази та робочі документи аудитора. Аудит фінансової звітності. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи. Підсумковий контроль. Реалізація матеріалів аудиту. Аудиторські послуги, їх об'єкти і суб'єкти. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти. Методичні прийоми внутрішнього аудиту. Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту.
Управління витратами	Загальна характеристика витрат. Концептуальні засади управління витратами на підприємстві. Формування витрат за місцями і центрами відповідальності. Методичні основи обчислення собівартості окремих виробів. Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів. Мінімізація витрат на виробничі запаси. Оптимізація операційної системи підприємства за критерієм витрат.
Фінанси, гроші та кредит	Сутність та функції фінансів. Фінансова система та фінансовий механізм. Податкова система держави. Бюджет і бюджетна система держави. Державні доходи та видатки. Державний кредит. Фінанси суб'єктів господарювання та неприбуткових організацій. Фінанси населення. Фінансовий ринок. Міжнародні фінанси. Сутність та функції грошей. Грошовий оборот і грошові потоки. Грошовий ринок. Грошові системи. Інфляція та грошові реформи. Валютні відносини та валютні системи. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм. Кредит у ринковій економіці. Кредитні системи. Центральний банк та його роль в економіці. Комерційні банки як основна ланка кредитної системи. Спеціалізовані кредитно-фінансові установи.

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Економіка праці та інноваційна діяльність	<p>Індивідуальні завдання для самостійної роботи здобувачів. Підготувати доповіді та презентації за наступними тематиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Основні етапи проведення аналізу заробітної плати на підприємстві, фірмі. – Роль держави як суб'єкта соціального партнерства. – Система соціального партнерства в Україні. – Основні елементи ринку праці. – Характеристика первинного і вторинного ринку праці. – Політичні, ідеологічні та економічні передумови соціального партнерства в Україні. – Сутність конфлікту в колективі, його причини та наслідки. – Особливості інноваційного розвитку в Україні. – Формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком підприємства. – Методи пошуку інноваційних ідей. – Сучасні бізнес-моделі розвитку підприємства. – Проблеми формування і розвитку національної інноваційної системи. – Проблеми створення і функціонування технопарків і технополісів в Україні.
Основи бізнесу	<p>Індивідуальні завдання для самостійної роботи здобувачів. Підготувати доповіді та презентації за наступними тематиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Форми організації бізнесу – Страхування та управління ризиками в бізнесі – Ділова етика в бізнесі – Виникнення, розвиток та сутність підприємництва – Міжнародне підприємництво – Менеджмент в підприємницькій діяльності – Маркетинг в підприємницькій діяльності – Планування підприємницької діяльності – Конкуренція та конкурентоспроможність у підприємстві

Економіка підприємства

Індивідуальні завдання для самостійної роботи здобувачів. Підготувати доповіді та презентації за наступними тематиками:

- Державне регулювання діяльності підприємств: міжнародний та вітчизняний досвід.
- Тенденції та проблеми розвитку малих підприємств в Україні.
- Кадри підприємства та їх роль у досягненні кінцевих результатів діяльності.
- Продуктивність праці персоналу підприємства: вимірювання, чинники та резерви підвищення.
- Підвищення ефективності управління персоналом на підприємстві.
- Виявлення резервів зростання продуктивності праці на підприємстві за сучасних умов господарювання.
- Особливості формування структури персоналу підприємств різних типів, розмірів і форм власності.
- Механізм державного регулювання оплати праці та соціального захисту.
- Матеріальне стимулювання праці робітників підприємства, його роль у досягненні кінцевих результатів господарської діяльності.
- Удосконалення політики оплати праці на підприємствах України.
- Доплати і надбавки до заробітної плати та організація преміювання персоналу на підприємствах.
- Управління якістю та конкурентоспроможністю продукції на підприємстві.
- Підвищення рівня якості та конкурентоспроможності продукції.
- Стандартизація як інструмент підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції.
- Інвестиції як інструмент економічного зростання.
- Іноземні інвестиції на вітчизняних підприємствах.
- Інновації як визначальний фактор економічного зростання промислових підприємств.

	<ul style="list-style-type: none"> – Інновації як об’єкт інвестиційної діяльності.
Логістика	<p>Індивідуальні завдання для самостійної роботи здобувачів. Підготувати доповіді та презентації за наступними тематиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Логістика – інструмент ринкової економіки. – Концепція і методологічний апарат інтегрованої логістики. – Об’єкти логістичного управління та логістичні операції. – Логістична діяльність та логістичні функції. – Логістичний менеджмент в системі загального менеджменту. – Логістичний підхід до управління матеріальними потоками у сфері виробництва. – Логістичний підхід до управління матеріальними потоками у сфері обігу. – Логістичний підхід до обслуговування споживачів. – Склад і транспорт в логістиці. – Економічне забезпечення логістики. – Глобалізація процесів логістики.
Організація виробництва	<p>Індивідуальні завдання для самостійної роботи здобувачів. Підготувати доповіді та презентації за наступними тематиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Організація трудових процесів і робочих місць. – Організація обслуговуючих господарств. – Одиничний та партійний методи організації виробництва. – Комплексна підготовка виробництва до випуску нової продукції. – Організаційне проектування виробничих систем.
Облік та статистика	<p>Індивідуальні завдання для самостійної роботи здобувачів. Підготувати доповіді та презентації за наступними тематиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Аудит грошових коштів: методика та організація. – Аналіз руху грошових коштів: звіт про рух грошових коштів. – Види інвентаризації. Класифікація видів інвентаризації. – Безготівкові розрахунки на українських підприємствах та їхня організація. – Готівкові розрахунки на українських підприємствах та їхня

<p>Потенціал і планування підприємства</p>	<p>організація.</p> <p>Індивідуальні завдання для самостійної роботи здобувачів. Підготувати доповіді та презентації за наступними тематиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Моніторинг інвестиційного проекту з точки зору інвестора. – Роль оцінки конкурентоспроможності продукції при плануванні обсягу продажу. – Особливості планування обсягу продажу продукції в умовах ринку. 8 – Технологія планування продажу та маркетингові дослідження на підприємстві. – Роль оперативно–календарного планування в забезпеченні стабільності діяльності підприємства. – Зарубіжний досвід оперативно–календарного планування. Планування фінансових показників діяльності підприємства. – Планування потреби у зовнішніх джерелах фінансування. – Роль бюджетування у діяльності підприємства. – Чинники активізації інвестиційної діяльності. – Методика дослідження кон'юнктури ринку. – Розробка цінової стратегії. – Методи планування обсягу продажу. – Методика планування конкурентоспроможності продукції. – Методика планування діяльності підрозділів. – Системи оперативно–календарного планування.
<p>Стратегія підприємства</p>	<p>Індивідуальні завдання для самостійної роботи здобувачів. Підготувати доповіді та презентації за наступними тематиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сучасні концепції стратегії, їх сутнісна характеристика та оцінка. – Місія підприємства та ефективність його функціонування. – Методи прогнозування майбутнього стану зовнішнього середовища підприємства. – Конкурентні профілі підприємства, їх визначення і використання. – Загрози і можливості зовнішнього середовища, методика їх визначення. – Стратегічна діагностика, оцінка внутрішнього стану і вибір стратегічної позиції.

	<ul style="list-style-type: none"> – Оцінка зміни майбутнього стану зовнішнього середовища і визначення умов його раціонального використання – Основні концепції функціонального аналізу підприємств, їх оцінка та умови використання. – Методи оцінки та вибору конкурентних переваг щодо використання на підприємствах регіону. – Бізнес-стратегія та її роль в діяльності підприємств. – Різновиди стратегій бізнесу та умови їх застосування. – Виробничі стратегії підприємства та їх конкурентні переваги. – Зовнішні чинники що впливають на вибір стратегії зовнішньоекономічного розвитку підприємства. – Внутрішні чинники що впливають на вибір стратегії зовнішньоекономічного розвитку підприємства. – Можливості і умови використання методу PIMS-аналізу стратегії. – Методи оцінки та вибору стратегічних альтернатив. – Практика впровадження стратегічного управління на вітчизняних підприємствах. – Практика впровадження стратегічного управління на зарубіжних підприємствах.
Аудиторська діяльність	<p>Індивідуальні завдання для самостійної роботи здобувачів. Підготувати доповіді та презентації за наступними тематиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Контроль якості аудиторських процедур – Сучасні інформаційні технології, що використовуються в аудиті – Необхідність, порядок кодування і захисту економічної інформації. – Проведення аудиту з використанням комп'ютерних програм контролю і тестування. – Аналіз систем електронної обробки даних клієнта. – Обґрунтування вибірки, методичних прийомів і контрольно-аудиторських процедур. – Планування аудиторської діяльності. Етапи планування аудиторської перевірки. – Фінансова звітність підприємства: характеристика основних складових.

	<ul style="list-style-type: none"> – Операційний аудит. Аудит на відповідність. Узгоджені процедури. – Аудит операцій з довгостроковими і поточними зобов'язаннями. – Аудит операцій по обліку витрат діяльності. – Аудит фінансових результатів і використання прибутку. – Конфіденційність і порядок зберігання робочої документації. – Використання результатів аудиту для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. – Аналіз структури грошових потоків (кеш-флоу аналіз). – Ринок аудиторських послуг в Україні: проблеми і перспективи.
Управління витратами	<p>Індивідуальні завдання для самостійної роботи здобувачів. Підготувати доповіді та презентації за наступними тематиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Порядок групування витрат підприємства за статтями калькуляції. – Сутність, методи, облік і калькулювання повних і змінних витрат. – Сутність і розвиток системи директ-костинг. – Стандарт-кост і нормативний метод обліку. – Складання планової (нормативної) калькуляції. – Процес прийняття рішення і релевантність облікової інформації. – Суть бюджетування та види бюджетів. – Класифікація витрат та дослідження їхньої поведінки. – Внутрішня та зовнішня звітність, її використання в системі управління підприємствами. – Облік і контроль витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи. – Склад, облік і розподіл адміністративних витрат та витрат на збут. – Мета, завдання та побудова системи виробничого обліку витрат. – Організація контролю витрат на підприємстві.
Фінанси, гроші та кредит	<p>Індивідуальні завдання для самостійної роботи здобувачів. Підготувати доповіді та презентації за наступними тематиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Особливості побудови показників грошової маси в Україні. – Валютні відносини та їх державне регулювання в Україні. – Податкова система України, основні етапи її становлення. – Фактори, що визначають структуру державних видатків.

	– Оцінка фінансового сектору та його значення в економічному розвитку України.– Фінансовий ринок як складова фінансової системи держави.– Фінансова стійкість страхових компаній в умовах глобалізації.– Резерви підвищення ефективності податкової політики як непрямого методу макроекономічного регулювання.– Характеристика базових грошей та грошових агрегатів.– Вартість грошей. Чинники, що обумовлюють вартість неповноцінних грошей. Форми прояву вартості грошей.– Національний банк України: його завдання, функції та історія розвитку.– Особливості формування державного боргу та управління його складовими.– Незбалансованість бюджету: чинники, наслідки.– Валютний курс і зовнішня торгівля: теоретичні й емпіричні аспекти взаємозв'язку. Особливості інфляційного процесу в Україні. Характеристика основних грошових реформ, здійснених в Україні.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Критерії оцінювання

№ п/п	Види діяльності	Бал
1	Знання і дотримання техніки безпеки на підприємстві	5
2	Зміст та теоретичні основи практики:	
	2.1. Знання мети і завдань практики	5
	2.2. Знання основних теоретичних положень, що закріплені практикою	10
	2.3. Оволодіння методикою і методологією роботи фахівця	5
	2.4. Володіння і використання інформаційних систем і комп'ютерних технологій	5
	2.5. Виконання індивідуальних завдань під час практики	30
3	Оформлення результатів проходження практики:	
	3.1. Звіт про виконання практики	40
Максимальна кількість балів		100

Критерії оцінювання за шкалою ECTS

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
		залік
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано
1-34	F	

Підведення підсумків (звітні конференції, круглі столи тощо).

Форма контролю – залік

1. Після проходження практики здобувач повинен надати звіт з проходження навчальної практики (з фаху) керівнику практики від кафедри.

До заліку допускаються здобувачі, які виконали програму практики, вчасно подали звіт за встановленим зразком і отримали позитивну характеристику від керівника бази практики. Комісія перевіряє якість звіту та знання здобувача, звертаючи особливу увагу на набуті практичні навички. Залік зараховується за оцінками: «зараховано», «не зараховано».

2. Навчальна практика (з фаху), яка виступає окремим освітнім компонентом освітньої програми, оцінюється за 100-бальною школою. Формою контролю практики є недеференційований залік. Оцінювання результатів проходження навчальної практики (з фаху) здійснюється комісією, як правило, з трьох осіб, склад якої призначається завідувачем відповідної кафедри на засіданні кафедри із зазначенням у протоколі засідання кафедри. До складу комісії входять керівник практики від кафедри та члени відповідної кафедри (кафедр), а також можуть долучатися керівник практик Університету і керівник практики від бази практики. Оцінка за навчальну практику (з фаху) (залік) вноситься до відомості обліку успішності та залікової книжки за підписами членів комісії.

3. У разі наявності поважних причин термін проходження здобувачем практики може бути змінено. Здобувач направляється на практику повторно, у вільний від навчання час, за індивідуальним графіком. Дозвіл на проходження практики надає ректор своїм наказом на підставі службової директори інституту/декана факультету за погодженням із керівником практик Університету і гарантом освітньої програми. У випадках грубого порушення термінів проходження практики та невиконання програми практики, здобувач вищої освіти відраховується з Університету, як такий, що не виконав індивідуальний навчальний план. Здобувач вищої освіти, який у визначені терміни пройшов практику, але без поважних причин своєчасно не з'явився на контрольний захід, або на контрольному заході отримав незадовільну оцінку, вважається таким, що має академічну заборгованість, і перескладає її у визначений графіком ліквідації академічної заборгованості час. Здобувач вищої освіти, який повторно отримав незадовільну оцінку з практики, відраховується з Університету.

4. Процедура оскарження здобувачами вищої освіти результатів контрольних заходів проходження практики (незгода здобувача з результатами оцінювання проходження практики, недотримання, на його думку, процедур проведення захисту практики тощо) викладена у пункті 9.5.4.12. Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

5. Звітна документація здобувачів вищої освіти про проходження навчальної практики зберігаються на кафедрі упродовж одного року.

6. Підсумки навчальної практики обговорюються на засіданні кафедри.

7. Звіти керівників практик від кафедри про проходження навчальної практики (з фаху) здобувачами вищої освіти зберігаються на кафедрах упродовж 5 років.

9. Рекомендована література

1. Закон України про вищу освіту. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. № 1244). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/051-Ekonomika-bakalavr.28.07-1.pdf>.
3. Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Економіка та бізнес» галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка.
4. Навчальний план освітньої програми «Економіка та бізнес» спеціальності 051 Економіка.
5. Графік освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.
6. Положення про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів в Україні Міністерства освіти і науки України (наказ №351 від 20.12.1994р.). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.
7. Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (П-435-52-25-2021, Редакція №09, наказ №30/01-05 від 31.08.2021р.). Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1OMtCdZsTSSudgxmMu206ffea4Kjx3_Q/view.
8. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (П-478-48-96-2023, Редакція №06, наказ №18/01-05 від 18.04.2023р.). Режим доступу: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/478_praktichna-pidgotovka_18.04.2023.pdf.
9. Положення про академічну доброчесність у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (П-458-52-96-2422, Редакція №02, наказ №40/01-05 від 27.09.2022р.). Режим доступу: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/458_akadem-dobrochesnist.pdf.
10. Положення про запобігання академічного плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (П-460-52-96-2022, Редакція №02, наказ №40/01-05 від 27.09.2022р.). Режим доступу: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/460_zapobigannya-plagiatu.pdf.
11. Атамас П.Й., Атамас О.П., Лисиченко О.О., Фінансовий облік: навчальний посібник / За заг. ред. к.е.н, проф. П.Й. Атамаса. Київ: ЦУЛ, 2019. 356 с.
12. Ахновська І., Болгов В. Управління витратами: навчальний посібник / І.О.Ахновська, В.Є.Болгов. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 156 с.
13. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємства. Підручник / Бандурка О.М., Коробов М.Я. К.: Либідь, 2020. 230 с.
14. Березін О.В. Економіка підприємства: Практикум: Навч. посіб. / Березін О.В. К., 2019. 248 с.
15. Білоусько В.С. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. / М.І.Беленкова. Київ: Ліра, 2019. 402 с.
16. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації. Третє видання, випр. і доп. / Бойчик І.М., Харів П.С., Холчан М.І., Піча Ю.В. К.: Каравела, 2020. 328 с.

17. Вдовенко Л.О., Сушко Н.М., Фаюра Н.Д. Фінанси: Навчальний посібник / Л.О. Вдовенко, Н.М. Сушко, Н.Д. Фаюра. Вид-во: Центр навчальної літератури, 2019. 152 с.
18. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. Вид-во: Центр навчальної літератури, 2019. 488 с.
19. Горбонос Ф.В. Економіка підприємств: Підручник. / Горбонос Ф.В., Черевко Г.В. К., 2020. 463 с.
20. Горох О.В. Фінанси: навч. посіб. Харк.нац.аграр.ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків, 2021. 190 с. - URL: <http://hdl.handle.net/123456789/2582>
21. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погріщук Б.Г. Економіка підприємства // В.І.Гринчуцький, Е.Т.Карапетян, Б.Г.Погріщук. Вид-во: Центр навчальної літератури, 2020. 304 с.
22. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Фінанси: Підручник. К.: Ліра-К, 2019. 600 с.
23. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. для ВНЗ. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: ЦУЛ, 2019. 424 с.
24. Гусєва О.Ю., Воскобоєва О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: Навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с
25. Гуроров О. І., Ярута М. Ю, Сисоєва С. І. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник. Харків: Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, 2019. 227 с.
26. Дмитрієв І.А. Регіональна економіка: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. – Х.: Стиль Издат, 2018. 284 с
27. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
28. Економіка праці: навчальний посібник [електронний ресурс] / за заг. ред. Г. В. Назарової. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с.
29. Економічна безпека підприємництва в Україні: монографія / Г. В.Ситник, Г. В. Блакита, Н. М. Гуляєва та ін. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 284 с.
30. Економічна безпека підприємства: підручник / за заг. ред. А.М. Дідика. Львів: НУ «Львівська політехніка», ТЗОВ «Видавнича група «Бухгалтери України», 2019. 624 с.
31. Заблоцький Б.Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності: Навч. посібник.: 2-ге вид. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 427 с.
32. Зінчук Т., Горбачова І., Ковальчук О., Куцмус Н., Усюк Т., Пивовар П., Данкевич В., Прокопчук О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність/ Т. Зінчук, І. Горбачова, О. Ковальчук, Н.Куцмус, Т. Усюк, П. Пивовар, В. Данкевич, О. Прокопчук Вид-во: Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.
33. Іванова Н.С. Економічна безпека: навч. посібник. / укл. Н.С. Іванова / Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. маркетингу, менеджменту та публ. адміністрування. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 139 с.

34. Кібік О.М., Нестерова К.С., Хаймінова Ю.В. Міжнародна економіка: навч.-метод. посібн. Одеса, 2020. 85 с.
35. Коваленко Д.І., Венгер В.В. Фінанси, гроші та кредит. Теорія та практика / Д.І. Коваленко, В.В. Венгер. Вид-во: Центр навчальної літератури, 2019. 578 с.
36. Куцик П. О., Чабанюк О. М., Макарук Ф. Ф.. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Львів: Видавництво ЛКА, 2020. 364 с.
37. Лебедева О., Белоцерковець В., Завгородня О. Міжнародна економіка / О. Лебедева, В. Белоцерковець, О. Завгородня. Вид-во: Центр навчальної літератури, 2019. 416 с.
38. Любенко Н. Фінанси підприємств: Начальний посібник / Н. Любенко. Вид-во: Центр навчальної літератури, 2019. 264 с.
39. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств: Підручник/ О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. Вид-во: Центр навчальної літератури, 2019. 504 с.
40. Облік і аудит: навч. посібник/ Т.М. Ковальчук, І.І. Никифорак; за ред. Т.М. Ковальчук. Вид. 2-ге, доп. та перероб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 520 с.
41. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник / Н. Л. Правдюк, Л. В. Коваль, О. В. Коваль. Київ. «Центр учбової літератури». 2020. 647 с.
42. Смирнова Н.К., Фоміна О.В. Реалізація стратегій компаній: від простого до складного URL: <http://www.elobook.com>
43. Соляр В.В. Регіональна економіка: тренінг курс: Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» / В.В.Соляр, О.В. Анісімова. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 173с.
44. Соломіна Г.В. Економіка підприємства: практикум / Г. В. Соломіна. – Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. – 142 с.
45. Статистика: навчальний посібник/ О.В. Козирева, В.О. Федорова. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 187 с.
46. Статистика: підручник / С.І. Пирожков, В.В. Рязанцева, Р.М. Моторин та ін. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 328 с.
47. Стельмащук А.М. Бухгалтерський облік: теорія, практикум, тренінг. Навч. посібник. Рекомендовано МОН України. 2020. 680с.
48. Стратегічне управління. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. / Токмакова І., В. Дикань, В. Зубенко, О. Маковоз, О. Шраменко. К.: ЦНЛ, 2019. 272 с.
49. Стратегічне управління: навчальний посібник рекомендовано МОН України / Токмакова І., В. Дикань, В. Зубенко, О. Маковоз, О. Шраменко. К.: ЦНЛ, 2019. 272 с.
50. Управління витратами: навчальний посібник / І.О. Ахновська, В.С. Болгов. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 156 с.
51. Ущাপовський Ю. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / Ю. В. Ущাপовський. Житомир: Житомирська політехніка, 2020. 144 с
52. Фінанси підприємств: навчальний посібник/ М.Д. Бердинець, Л.П. Довгаль. Вид-во: Центр навчальної літератури, 2019. 292 с.
53. Ярмак О.В. Економічна безпека підприємства: навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнесекономіка». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 92 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidru4niki.com/ekonomika/>.